

Kruševac, Srbija
30. maj - 1. jun 2018

8. SIMPOZIJUM

Hemija i zaštita životne sredine

sa međunarodnim učešćem

ENVIROCHEM 2018

8th SYMPOSIUM

Chemistry and Environmental Protection

with international participation

Knjiga izvoda

BOOK OF ABSTRACTS

Srpsko hemijsko društvo
Serbian Chemical Society

Sekcija za hemiju i zaštitu životne sredine
Environmental Chemistry Division

8. Simpozijum
Hemija i zaštita životne sredine

sa međunarodnim učešćem

8th Symposium
Chemistry and Environmental Protection

with international participation

KNJIGA IZVODA
BOOK OF ABSTRACTS

Kruševac 30. maj - 1. jun 2018

Naslov KNJIGA IZVODA
8. simpozijum Hemija i zaštita životne sredine

Title BOOK OF ABSTRACTS
8th Symposium Chemistry and Environmental Protection

Izdavač Srpsko hemijsko društvo
Karnegijeva 4/III, Beograd, Srbija

Publisher Serbian Chemical Society
Karnegijeva 4/III, Belgrade, Serbia

Za izdavača Vesna Mišković - Stanković, predsednik Društva
For the publisher President of the Society

Urednici Vladimir Beškoski, Jelena Savović,
Editors Miloš Momčilović

Tehnička prirema Sanja Živković
Technical assistance

Štampa DualMode štamparija, Beograd
Printed by

Tiraž 120 primeraka
Circulation 120 copies

ISBN 978-86-7132-068-9

POČASNI ODBOR

HONORARY COMMITTEE

Petar Pfindt
Dragan Veselinović

Mirjana Vojinović-Miloradov
Dragan Marković

NAUČNI ODBOR

SCIENTIFIC COMMITTEE

Ivan Gržetić, predsednik
Ilija Brčeski, potpredsednik
Vladimir Beškoski
Branimir Jovančičević
Tanja Brdarić
Vera Jovanović
Ljubiša Ignjatović
Aco Janićijević

Mira Aničić Urošević
Aleksandar Popović
Vladan Joldžić
Milica Balaban
Jelena Savović
Dubravka Milovanović
Milena Jovašević Stojanović
Ivana Ivančev Tumbas

Verka Jovanović
Jelena Radonić
Maja Turk Sekulić
Mališa Antić
Miloš Momčilović
Tatjana Šolević-Knudsen
Aleksandra Šajnović

ORGANIZACIONI ODBOR

ORGANIZING COMMITTEE

Bojan Radak, predsednik
Vladimir Beškoski, potpredsednik
Jelena Radonić
Maja Turk Sekulić
Branko Dunjić
Slavka Stanković
Rada Đurović Pejčev
Vladan Joldžić
Branimir Jovačičević
Mališa Antić
Dragan Manojlović
Goran Roglić

Gordana Gajica
Tatjana Šolević Knudsen
Ljubiša Ignjatović
Vesna Zlatanović Tomašević
Marina Mihajlović
Sanja Sakan
Dubravka Relić
Mira Aničić Urošević
Aleksandra Mihajlidi Zelić
Verka Jovanović
Milena Jovašević Stojanović
Ivan Gržetić

Aleksandra Šajnović
Anđelka Tomašević
Sanja Stojadinović
Milica Kašanin-Grubin
Milica Marčeta Kaninski
Vladimir Nikolić
Gvozden Tasić
Marija Lješević
Branka Lončarević
Aleksandra Žerađanin
Kristina Joksimović

IZVRŠNI ODBOR

EXECUTIVE COMMITTEE

Jelena Savović, predsednik
Dubravka Milovanović, potpredsednik
Sanja Živković, izvršni sekretar
Maja Milanović

Miloš Momčilović
Ivana Perović
Tijana Milićević

STUDENSKI ODBOR

STUDENTS COMMITTEE

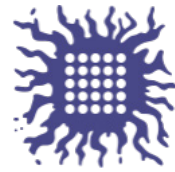
Sladana Savić, predsednik
Jelena Aleksić
Boško Vrbica
Katarina Kojić
Nada Vidović

Marko Jovanović
Milan Bukara
Luka Miladinović
Nataša Sekulić
Marija Ćurčić

SPONZORI I DONATORI
SPONSORS AND DONORS

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ,
НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

Institut za nuklearne
nauke Vinča

Komparacija efikasnosti metode fitoremedijacije procednih voda deponije primenom *Eichhornia crassipes*

Efficiency comparison of the phytoremediation of landfill leachate using *Eichhornia crassipes*

Katarina Antić¹, Szabolcs Pap¹, Dragan Adamović¹, Maja Turk Sekulić¹,

Jelena Radonić^{1a}

¹Departman za inženjerstvo zaštite životne sredine i zaštite na radu, Fakultet tehničkih nauka, Univerzitet u Novom Sadu, Novi Sad, Srbija

^ajelenaradonic@uns.ac.rs

Proces formiranja deponijskog filtrata obuhvata rastvaranje čvrstih supstanci u vodi, pri čemu se ista proceduje kroz telo deponije i izdvajanje rastvorenih ili suspendovanih materija nastalih biološkim i hemijskim procesima koji se neminovno odigravaju unutar tela deponije. Polutanti zastupljeni u okviru procednih voda komunalnih deponija čvrstog otpada klasifikuju se u četiri grupe: *rastvorljive organske komponente* (isparljive masne kiseline, varijeteti huminskih i fluvinskih jedinjenja), *neorganske makrokomponente* (Ca^{2+} , Mg^{2+} , Na^+ , K^+ , NH_4^+ , Fe^{2+} , Mn^{2+} , Cl^- , SO_4^{2-} , HCO_3^-), *teški metali* (Cd^{2+} , Cr^{3+} , Cu^{2+} , Pb^{2+} , Ni^{2+} , Zn^{2+}) i *ksenobiotičke organske komponente* (uglјovodonici, fenoli, hlorovana alifatična jedinjenja, pesticidi, dioktil-ftalati) [1]. Usled kompleksnog hemijskog sastava, razvijene su različite metode zbrinjavanja i tretmana procednih voda deponija, te razlikujemo: *usmeravanje procednih voda* (mokra polja, recirkulacija, uporedni tretman procedne vode sa komunalnim otpadnim vodama u okviru opšteg kanalizacionog sistema), *biološki tretman*, *fizičko-hemijski tretman* i *membransku filtraciju* [2]. Naročito efikasnom u odnosu na konvencionalne tretmane procednih voda deponija, sa aspekta redukcije koncentracija teških metala, pokazala se alternativna metoda, fitoremedijacija.

Fitoremedijacija predstavlja ekonomski održivu i jednostavnu metodu koja se definiše kao projektovana primena zelenih biljaka u cilju ekstrakcije, akumulacije i stabilizacije zagađujućih materija. Aktivnostima korenovog sistema realizuje se izdvajanje zagađujućih materija i vode iz tretiranog medijuma, nakon čega otpočinje proces njihove degradacije, metabolisanja ili akumulacije u biljci, dok proces evapotranspiracije, koji se odvija u nadzemnom delu, podstiče kretanje vode kroz biljku. Unapređenje efikasnosti metode fitoremedijacije ostvaruje se primenom hiperakumulirajućih biljnih vrsta. Hiperakumulatori predstavljaju grupu biljaka koje apsorbuju toksične elemente i akumuliraju ih u nadzemnom delu biljke u nivoima znatno većim od uobičajenih koncentracija, pri čemu su negativni efekti navedene aktivnosti mali ili neznatni po biljke [3]. Hiperakumulacija teških metala uslovljena je primenjenom biljnom vrstom, karakterističnim parametrima tretiranog medijuma (pH, sadržaj organske materije, jonsko-izmenjivački kapacitet), kao i vrstama teških metala čije se koncentracije redukuju [4]. Visoko efikasnim u redukciji i monitoringu teških metala pokazale su se akvatične makrofite, naročito vodeni zumbuli (*Eichhornia crassipes*, familija *Pontederiaceae*) [5].

Efikasnost metode fitoremedijacije procednih voda deponija primenom vodenih zumbula eksperimentalno je ispitivana u okviru tri prethodno realizovana istraživanja. Rezultati istraživanja su prikazani u **Tabeli 1.**

Tabela 1. Efikasnost metode fitoremedijacije procednih voda sa deponijskih lokaliteta Moshi

Referenca	Parametar					
	Efikasnost [%]					
[6]	<i>CaCO₃</i>	<i>Cr</i>	<i>Ni</i>	<i>Zn</i>	<i>TDS</i>	<i>TSS</i>
	78,39	51,66	95,65	92,31	79,57	90
[7]	<i>NH₃-N</i>		<i>NO²⁻</i>		<i>PO₄³⁻</i>	
	30,61		53,45		35,77	
[8]	<i>Cr</i>		<i>Cd</i>		<i>Ni</i>	
	81		80		62	
	<i>Zn</i>				80	

(India) [6], Pulau Burung (Malezija) [7] i Gradska deponija Novi Sad (Republika Srbija) [8] primenom *Eichhornia crassipes*

Prikazani eksperimentalni rezultati potvrđuju visoku efikasnost metode fitoremedijacije procednih voda deponije primenom *Eichhornia crassipes*, sa aspekta redukcije koncentracija teških metala, kao i sa aspekta redukcije koncentracija fosfata, nitrata, tvrdoće vode, ukupnih rastvorenih i suspendovanih materija.

Literatura

1. Kjeldsen, P., Barlaz, M.A., Rooker, A.P., Baun, A., Ledin, A., Christensen, T.H. *Environ. Sci. Tech.* 4 (2002) 297-336.
2. Renou, S., Givaudan, G.J., Poulain, S., Dirassouyan, F., Moulin, P. *Journal of Hazardous Materials* 150 (2008) 468-493.
3. Baker, A.J.M., Brooks, R.R.J. *Biorecovery.* 1 (1989) 81-126.
4. Sarma, H. *J. Environ. Sci. Tech.* 4 (2011) 118-138.
5. Xian, X., Shokohifard, G. *Water Air Soil Pollut.* 45 (1989) 265-273.
6. Verma, S., Mishra, R., Pandit, B., Chatterje, A., Jadhav, S.S., Gaoture, S.P., Sarode, H.P. *Inter. J. Engin. Rese. Gene. Sci.* 3 (2015) 1234-1237.
7. Akinbile, O.C., Yusoff, S.M., Shian, M.L. *Bioreme. Jour.* 16 (2012) 9-18.
8. Antić, K., Pap, S., Radonić, J. *Zbornik radova FTN.* 7 (2017) 1335-1338.

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

54(048)

502/504(048)

577.1(048)

66(048)

СИМПОЗИЈУМ Хемија и заштита животне средине са међународним учешћем (8 ; 2018 ; Крушевац)

Knjiga izvoda = Book of Abstracts / 8. simpozijum Hemija i zaštita životne sredine sa međunarodnim učešćem, Kruševac 30. maj - 1. jun 2018. = 8th Symposium Chemistry and Environmental Protection with International Participation; [urednici Vladimir Beškoski, Jelena Savović, Miloš Momčilović]. - Beograd: Srpsko hemijsko društvo = Serbian Chemical Society, 2018 (Beograd : DualMode). - 256 str. : ilustr. ; 24 cm

Tekst na srp. i engl. jeziku. - Tiraž 120. - Bibliografija uz svaki sažetak. - Registar.

ISBN 978-86-7132-068-9

a) Хемија - Апстракти b) Животна средина - Заштита - Апстракти c)
Биохемија - Апстракти d) Биотехнологија - Апстракти
COBISS.SR-ID 264762380